ARREST VAN HET HOF (voltallige zitting)
2 oktober 2003 *

In zaak C-148/02,

betreffende een verzoek aan het Hof krachtens artikel 234 EG van de Raad van State (België), in het aldaar aanhangige geding tussen

Carlos Garcia Avello

en

Belgische Staat,

om een prejudiciële beslissing over de uitlegging van de artikelen 17 EG en 18 EG,

wijst

HET HOF VAN JUSTITIE (voltallige zitting),

samengesteld als volgt: G. C. Rodríguez Iglesias, president, M. Wathelet, R. Schintgen en C. W. A. Timmermans, kamerpresidenten, D. A. O. Edward,

* Procestaal: Frans.

A. La Pergola, P. Jann, V. Skouris, F. Macken, N. Colneric, S. von Bahr, J. N. Cunha Rodrigues (rapporteur) en A. Rosas, rechters,

advocaat-generaal: F. G. Jacobs,
griffier: M.-F. Contet, hoofdadministrateur,

gelet op de schriftelijke opmerkingen ingediend door:

— C. Garcia Avello, vertegenwoordigd door P. Kileste, avocat,

— de Belgische Staat, vertegenwoordigd door A. Snoecx als gemachtigde, bijgestaan door J. Bourtembourg, avocat,

— de Deense regering, vertegenwoordigd door J. Bering Liisberg als gemachtigde,

— de Nederlandse regering, vertegenwoordigd door H. G. Sevenster als gemachtigde,

— de Commissie van de Europese Gemeenschappen, vertegenwoordigd door J. L. Iglesias Buhigues, C. O'Reilly en D. Martin als gemachtigden,

gezien het rapport ter terechtzitting,

gehoord de mondelinge opmerkingen van C. Garcia Avello, vertegenwoordigd door P. Kileste; de Belgische Staat, vertegenwoordigd door C. Molitor, avocat; de Deense regering, vertegenwoordigd door J. Molde als gemachtigde; de Nederlandse regering, vertegenwoordigd door N. A. J. Bel als gemachtigde, en de Commissie, vertegenwoordigd door J. L. Iglesias Buhigues, C. O'Reilly en D. Martin, ter terechtzitting van 11 maart 2003,

gehoord de conclusie van de advocaat-generaal ter terechtzitting van 22 mei 2003,

het navolgende

Arrest

1 Bij arrest van 21 december 2001, ingekomen bij het Hof op 24 april 2002, heeft de Raad van State krachtens artikel 234 EG een prejudiciële vraag gesteld over de uitlegging van de artikelen 17 EG en 18 EG.

2 Deze vragen zijn gerezen in een geding tussen C. Garcia Avello, in zijn hoedanigheid van wettig vertegenwoordiger van zijn kinderen, en de Belgische Staat, betreffende een verzoek tot verandering van de familienaam van die kinderen.

Rechtskader

Het gemeenschapsrecht

3 Artikel 12, lid 1, EG luidt:

„Binnen de werkingssfeer van dit Verdrag en onverminderd de bijzondere bepalingen, daarin gesteld, is elke discriminatie op grond van nationaliteit verboden."

4 Artikel 17 EG luidt:

„1. Er wordt een burgerschap van de Unie ingesteld. Burger van de Unie is een ieder die de nationaliteit van een lidstaat bezit. Het burgerschap van de Unie vult het nationale burgerschap aan doch komt niet in de plaats daarvan.

2. De burgers van de Unie genieten de rechten en zijn onderworpen aan de plichten die bij dit Verdrag zijn vastgesteld."

5 Artikel 18, lid 1, EG luidt:

„Iedere burger van de Unie heeft het recht vrij op het grondgebied van de lidstaten te reizen en te verblijven, onder voorbehoud van de beperkingen en voorwaarden die bij dit Verdrag en de bepalingen ter uitvoering daarvan zijn vastgesteld."

Nationale regelgeving en praktijk

Belgisch internationaal privaatrecht

6 Artikel 3, derde alinea, van het Belgisch Burgerlijk Wetboek luidt:

„De wetten betreffende de staat en de bekwaamheid van de personen zijn toepasselijk op de Belgen, ook wanneer zij in het buitenland verblijven."

7 Op grond van deze bepaling passen de Belgische rechterlijke instanties de regel toe dat de staat en de bekwaamheid van personen worden beheerst door hun nationale wet.

8 Wanneer een Belgisch onderdaan ook één of meer andere nationaliteiten heeft, geven de Belgische autoriteiten voorrang aan de Belgische nationaliteit op grond van een gewoonterechtelijke regel die is gecodificeerd in artikel 3 van het Verdrag van 's-Gravenhage van 12 april 1930 nopens zekere vragen betreffende wets-

conflicten inzake nationaliteit (*Recueil des traités de la Société des Nations*, vol. 179, blz. 89; hierna: „Verdrag van 's-Gravenhage"), volgens hetwelk „een persoon, die twee of meer nationaliteiten bezit, door ieder van de Staten, waarvan hij de nationaliteit heeft, als zijn onderdaan [zal] kunnen worden beschouwd".

Het Belgisch Burgerlijk Wetboek

9 Artikel 335 van het Burgerlijk Wetboek, dat deel uitmaakt van hoofdstuk V („Gevolgen van de afstamming") van titel VII („Afstamming"), luidt:

„§1. Het kind wiens afstamming alleen van vaderszijde vaststaat of wiens afstamming van vaderszijde en van moederszijde tegelijkertijd komen vast te staan, draagt de naam van zijn vader, behalve wanneer de vader gehuwd is en een kind erkent dat tijdens het huwelijk bij een andere vrouw dan zijn echtgenote is verwekt.

[...]"

10 Artikel 2 van de wet van 15 mei 1987 betreffende de namen en voornamen, dat deel uitmaakt van Hoofdstuk II, „Verandering van naam en voornamen", luidt:

„Elke persoon die enigerlei reden heeft om van naam of voornamen te veranderen, kan daartoe aan de Minister van Justitie een met redenen omkleed verzoek richten.

Het verzoek wordt ingediend door de betrokkene zelf of door zijn wettelijke vertegenwoordiger."

11 Artikel 3 van die wet, dat voorkomt in hetzelfde hoofdstuk, luidt:

„De minister van Justitie kan de voornaamsverandering toestaan indien de gevraagde voornamen geen aanleiding geven tot verwarring en de verzoeker of derden niet kunnen schaden.

De Koning kan de naamsverandering uitzonderlijk toestaan indien hij van oordeel is dat het verzoek op ernstige redenen steunt en dat de gevraagde naam geen aanleiding geeft tot verwarring en de verzoeker of derden niet kan schaden."

De administratieve praktijk inzake naamsverandering

12 De Belgische Staat verklaart dat, teneinde de ongemakken te verlichten die met het bezit van de dubbele nationaliteit gepaard gaan, de Belgische autoriteiten in gevallen als in het hoofdgeding, een naamsverandering voorstellen zodat de kinderen enkel het eerste deel van de naam van hun vader krijgen. Bij wijze van uitzondering, met name indien er weinig banden zijn met België, kan een naam worden gegeven die in overeenstemming is met de vreemde wet, met name ingeval het gezin heeft gewoond in een vreemd land, waar het kind is ingeschreven onder de dubbele naam, een en ander om zijn integratie niet te bemoeilijken. Recentelijk heeft de administratie een soepeler houding aangenomen, met name wanneer een eerste kind, dat onder Spaans statuut is geboren, overeenkomstig het Spaanse recht een dubbele naam draagt, terwijl het tweede kind, met de Belgische en de Spaanse nationaliteit, overeenkomstig artikel 335, lid 1, van het Burgerlijk Wetboek de dubbele naam van zijn vader draagt, een en ander om de eenheid van naamgeving binnen het gezin te herstellen.

Het hoofdgeding en de prejudiciële vraag

13 Garcia Avello, Spaans onderdaan, en Isabelle Weber, met de Belgische nationaliteit, wonen in België, waar zij in 1986 in het huwelijk zijn getreden. Hun twee kinderen Esmeralda en Diego, respectievelijk geboren in 1988 en 1992, hebben de Belgische en de Spaanse nationaliteit.

14 Overeenkomstig het Belgische recht heeft de Belgische ambtenaar van de burgerlijke stand in de geboorteakte van de kinderen als familienaam de naam van hun vader ingeschreven, namelijk „Garcia Avello".

15 Bij een met redenen omkleed verzoekschrift van 7 november 1995 aan de minister van Justitie hebben Garcia Avello en zijn echtgenote, in hun hoedanigheid van wettige vertegenwoordigers van hun twee kinderen, verzocht de naam van de kinderen te wijzigen in „Garcia Weber". Zij stelden dat op grond van het naar Spaans recht gehuldigde gebruik de naam van de kinderen van een gehuwd paar bestaat uit de eerste naam van hun vader gevolgd door die van hun moeder.

16 Blijkens de stukken zijn de betrokkenen bij de consulaire afdeling van de Spaanse ambassade in België ingeschreven onder de naam „Garcia Weber".

17 Bij brief van 30 juli 1997 hebben de Belgische autoriteiten verzoeker in het hoofdgeding in plaats van de gewenste verandering voorgesteld, de naam van zijn kinderen te veranderen in „Garcia". Bij brief van 18 augustus 1997 hebben verzoeker in het hoofdgeding en zijn echtgenote dit voorstel afgewezen.

18 Bij brief van 1 december 1997 heeft de minister van Justitie Garcia Avello in de volgende bewoordingen meegedeeld dat zijn verzoek was afgewezen: „De Regering is van oordeel dat er onvoldoende redenen bestaan om aan Zijne Majesteit de Koning voor te stellen uw familienaam te vervangen door de naam ‚Garcia Weber'. Elk verzoek dat ertoe strekt dat voor een kind de naam van de moeder aan de naam van de vader wordt toegevoegd, wordt gewoonlijk afgewezen, aangezien in België kinderen de naam van hun vader dragen."

19 Op 29 januari 1998 heeft verzoeker in het hoofdgeding, in zijn hoedanigheid van wettig vertegenwoordiger van zijn kinderen Esmeralda en Diego, bij de Raad van State beroep ingesteld tot nietigverklaring van dit besluit. De Raad van State heeft, gelet op het betoog van partijen en na te hebben overwogen dat artikel 43 EG niet ter zake doet, aangezien de vrijheid van vestiging kennelijk niet aan de orde is in het geval van de minderjarige kinderen waarop het betrokken verzoek betrekking heeft, de behandeling van de zaak geschorst en het Hof de volgende prejudiciële vraag gesteld:

„Moeten de beginselen van gemeenschapsrecht inzake het Europees burgerschap en het vrije verkeer van personen, in het bijzonder neergelegd in de artikelen 17 en 18 van het Verdrag van 25 maart 1957 tot oprichting van de Europese Gemeenschap, aldus worden uitgelegd dat zij zich ertegen verzetten dat de Belgische overheid waarbij een verzoek om naamsverandering is ingediend met betrekking tot minderjarige kinderen die in België verblijven en de dubbele, Belgisch-Spaanse, nationaliteit bezitten — voor welk verzoek zonder vermelding van andere bijzondere omstandigheden als reden wordt aangevoerd dat deze kinderen de naam zouden moeten dragen die zij zouden dragen op grond van het Spaanse recht en de Spaanse gebruiken —, deze naamsverandering weigert met het betoog dat dergelijke verzoeken ‚gewoonlijk worden afgewezen aangezien kinderen in België de naam van hun vader dragen', in het bijzonder wanneer het algemeen door de overheid ingenomen standpunt wordt ingegeven door de overweging dat de toekenning van een andere naam in het maatschappelijk leven in België vragen kan doen rijzen omtrent de afstamming van het betrokken kind, maar ter verlichting van de ongemakken in verband met de dubbele nationaliteit aan verzoekers die zich in een dergelijke situatie bevinden, wordt voorgesteld enkel de eerste naam van de vader te dragen, terwijl, in uitzonderlijke omstandigheden, met name indien er weinig aanknopingsfactoren zijn met België of indien het nodig blijkt een eenvormige naam tussen broers en zusters te herstellen, het verzoek kan worden ingewilligd?"

De prejudiciële vraag

20 Allereerst moet worden onderzocht of de situatie die in het hoofdgeding aan de orde is, anders dan de Belgische Staat en de Deense en de Nederlandse regering stellen, valt binnen de werkingssfeer van het gemeenschapsrecht en met name van de verdragsbepalingen inzake het burgerschap van de Unie.

21 Volgens artikel 17 EG is burger van de Unie eenieder die de nationaliteit van een lidstaat bezit (zie met name arrest van 11 juli 2002, D'Hoop, C-224/98, Jurispr. blz. I-6191, punt 27). De kinderen van Garcia Avello bezitten de nationaliteit van twee lidstaten en zijn dus burgers van de Unie.

22 Het Hof heeft bij herhaling (zie met name arrest van 17 september 2002, Baumbast en R, C-413/99, Jurispr. blz. I-7091, punt 82) verklaard dat de hoedanigheid van burger van de Unie de primaire hoedanigheid van de onderdanen van de lidstaten dient te zijn.

23 Deze hoedanigheid verleent degenen onder hen die zich in dezelfde situatie bevinden, ongeacht hun nationaliteit en onverminderd de dienaangaande uitdrukkelijk vastgestelde uitzonderingen, binnen de materiële werkingssfeer van het EG-Verdrag aanspraak op gelijke behandeling rechtens (zie met name arrest van 20 september 2001, Grzelczyk, C-184/99, Jurispr. blz. I-6193, punt 31, en arrest D'Hoop, reeds aangehaald, punt 28).

24 Tot de situaties die binnen de werkingssfeer van het gemeenschapsrecht vallen, behoren die welke betrekking hebben op de uitoefening van de door het Verdrag

gewaarborgde fundamentele vrijheden, met name de in artikel 18 EG neergelegde vrijheid om op het grondgebied van de lidstaten te reizen en te verblijven (arrest van 24 november 1998, Bickel en Franz, C-274/96, Jurispr. blz. I-7637, punten 15 en 16, en reeds aangehaalde arresten Grzelczyk, punt 33, en D'Hoop, punt 29).

25 Zo de lidstaten in de huidige stand van het gemeenschapsrecht bevoegd blijven om de naamgeving van personen te regelen, moeten zij niettemin bij de uitoefening van deze bevoegdheid het gemeenschapsrecht eerbiedigen (zie naar analogie arrest van 2 december 1997, Dafeki, C-336/94, Jurispr. blz. I-6761, punten 16-20) en, in het bijzonder, de verdragsbepalingen betreffende de vrijheid van elke burger van de Unie om op het grondgebied van de lidstaten te reizen en te verblijven (zie met name arrest van 23 november 2000, Elsen, C-135/99, Jurispr. blz. I-10409, punt 33).

26 Het burgerschap van de Unie, zoals voorzien in artikel 17 EG, heeft echter niet tot doel, de materiële werkingssfeer van het Verdrag eveneens uit te breiden tot interne situaties die geen enkele aanknoping met het gemeenschapsrecht hebben (arrest van 5 juni 1997, Uecker en Jacquet, C-64/96 en C-65/96, Jurispr. blz. I-3171, punt 23).

27 Van een aanknoping met het gemeenschapsrecht is evenwel sprake in het geval van personen die zich bevinden in een situatie als die van de kinderen van Garcia Avello, onderdanen van een lidstaat die legaal op het grondgebied van een andere lidstaat verblijven.

28 Tegen deze conclusie kan niet worden ingebracht dat de betrokkenen ook de nationaliteit hebben van de lidstaat waar zij sinds hun geboorte verblijven en die volgens de autoriteiten van die staat om die reden de enige is die hij erkent. Een lidstaat mag immers niet de gevolgen van de toekenning van de nationaliteit van een andere lidstaat beperken door een extra voorwaarde te stellen voor de

erkenning van deze nationaliteit in verband met de uitoefening van de in het Verdrag opgenomen fundamentele vrijheden (zie in die zin met name arrest van 7 juli 1992, Micheletti e.a., C-369/90, Jurispr. blz. I-4239, punt 10). Ingevolge artikel 3 van het Verdrag van 's-Gravenhage, waarop het Koninkrijk België zich beroept om in geval van dubbele nationaliteit, waaronder de Belgische, enkel deze laatste te erkennen, zijn de verdragsluitende partijen overigens niet verplicht, maar enkel bevoegd om aan deze nationaliteit voorrang te geven boven alle andere.

29 In die omstandigheden kunnen de kinderen van verzoeker in het hoofdgeding zich beroepen op het in artikel 12 EG neergelegde recht om met betrekking tot de regels die hun naam beheersen, niet te worden gediscrimineerd op grond van nationaliteit.

30 Derhalve moet worden onderzocht of de artikelen 12 EG en 17 EG zich ertegen verzetten dat de Belgische overheid in een situatie als die van het hoofdgeding een verzoek om naamsverandering afwijst.

31 Dienaangaande is het vaste rechtspraak dat ingevolge het non-discriminatiebeginsel vergelijkbare situaties niet verschillend en verschillende situaties niet gelijk mogen worden behandeld (zie met name arrest van 17 juli 1997, National Farmers' Union e.a., C-354/95, Jurispr. blz. I-4559, punt 61). Een dergelijke behandeling zou enkel gerechtvaardigd kunnen zijn indien zij gebaseerd was op objectieve overwegingen, die losstaan van de nationaliteit van de betrokken personen en evenredig zijn aan de rechtmatig nagestreefde doelstelling (zie met name arrest D'Hoop, reeds aangehaald, punt 36).

32 In casu staat vast dat personen die behalve de Belgische nationaliteit ook die van een andere lidstaat hebben, in de regel net zo worden behandeld als personen die

enkel de Belgische nationaliteit hebben, op grond dat in België personen met de Belgische nationaliteit uitsluitend als Belgen worden beschouwd. Evenals aan Belgische onderdanen wordt aan Spaanse onderdanen die tevens de Belgische nationaliteit bezitten, doorgaans het recht om hun naam te veranderen geweigerd, op grond dat in België kinderen de naam van hun vader dragen.

33 De Belgische administratieve praktijk, die blijkens punt 12 van dit arrest en de prejudiciële vraag uitzonderingen op deze laatste regel toestaat, rekent tot die uitzonderingen evenwel niet het geval van personen die zich bevinden in een situatie als die van het hoofdgeding en die pogen het uit de toepassing van de wettelijke regeling van twee lidstaten voortvloeiende verschil in naam te verhelpen.

34 Derhalve moet worden onderzocht of die twee categorieën van personen zich in dezelfde situatie bevinden dan wel of zij integendeel in verschillende situaties verkeren, in welk geval het non-discriminatiebeginsel zou impliceren dat Belgische onderdanen die, zoals de kinderen van Garcia Avello, tevens de nationaliteit van een andere lidstaat bezitten, aanspraak kunnen maken op een andere behandeling dan die van personen die enkel de Belgische nationaliteit bezitten, tenzij de behandeling waartegen wordt opgekomen om objectieve redenen gerechtvaardigd is.

35 Anders dan personen die enkel de Belgische nationaliteit bezitten, dragen Belgische onderdanen die tevens de Spaanse nationaliteit bezitten, in de twee betrokken rechtsorden verschillende namen. Meer bepaald wordt in een situatie als die van het hoofdgeding aan de betrokken kinderen het recht ontzegd de naam te dragen die voortvloeit uit de toepassing van de wettelijke regeling van de lidstaat waardoor de naam van hun vader is bepaald.

36 Zoals de advocaat-generaal in punt 56 van zijn conclusie heeft opgemerkt, staat vast dat een dergelijke verscheidenheid van namen voor de betrokkenen ernstige ongemakken in hun beroeps- en privé-leven kan veroorzaken, met name doordat zij zich in een lidstaat waarvan zij de nationaliteit bezitten, moeilijk zullen kunnen beroepen op akten of documenten die zijn opgesteld onder de naam die wordt erkend in een andere lidstaat, waarvan zij eveneens de nationaliteit bezitten. Zoals in punt 33 van dit arrest is vastgesteld, vormt de door de overheid voorgestelde oplossing die erin bestaat dat de kinderen wordt toegestaan enkel het eerste deel van de naam van hun vader te dragen, geen oplossing voor de verscheidenheid van namen die de betrokkenen pogen te vermijden.

37 In die omstandigheden kunnen Belgische onderdanen die verschillende namen dragen ten gevolge van de verschillende wettelijke regelingen waaraan zij op grond van hun nationaliteit onderworpen zijn, zich beroepen op moeilijkheden die verband houden met hun situatie en die hen onderscheiden van personen die enkel de Belgische nationaliteit hebben en slechts één naam dragen.

38 Zoals in punt 33 van dit arrest evenwel reeds is opgemerkt, weigert de Belgische overheid, ter vermijding van verschillende namen ingediende verzoeken om naamsverandering van Belgische onderdanen die zich in een situatie als die van de kinderen van verzoeker in het hoofdgeding bevinden, te beschouwen als gebaseerd op „ernstige redenen" in de zin van artikel 3, tweede alinea, van de wet van 15 mei 1987, op de enkele grond dat in België kinderen met de Belgische nationaliteit naar Belgisch recht de naam van hun vader dragen.

39 Onderzocht moet worden of de betrokken praktijk kan worden gerechtvaardigd door de redenen die subsidiair door de Belgische Staat en door de Deense en de Nederlandse regering worden aangevoerd.

40 De Belgische Staat stelt dat het beginsel van de vastheid van de naam een basisbeginsel van de maatschappelijke orde is, waarvan het nog altijd een wezenlijk onderdeel vormt, en dat de Koning naamsverandering slechts kan toestaan in zeer uitzonderlijke omstandigheden, waarvan in het hoofdgeding geen sprake is. Evenals de Belgische Staat stelt de Nederlandse regering dat de aantasting van de rechten van de kinderen van verzoeker in het hoofdgeding beperkt is, daar zij zich in elk geval in elke andere lidstaat dan België op hun Spaanse nationaliteit en hun volgens het Spaanse recht verkregen familienaam kunnen beroepen. Met de betrokken praktijk kan het risico van verwarring betreffende de identiteit of de afstamming van de betrokkenen worden vermeden. Volgens de Deense regering draagt de litigieuze praktijk, waarbij dezelfde regels worden toegepast op Belgische onderdanen die tevens de nationaliteit van een andere lidstaat bezitten en op personen die enkel de Belgische nationaliteit hebben, bij tot de integratie van eerstgenoemden in België en derhalve tot de verwezenlijking van het doel van het non-discriminatiebeginsel.

41 Geen van deze redenen kan de betrokken praktijk rechtvaardigen.

42 Wat het beginsel van de vastheid van de naam betreft als middel om het risico van verwarring over de identiteit of de afstamming van personen te vermijden, zij opgemerkt dat ofschoon dit beginsel er stellig toe bijdraagt dat de vaststelling van de identiteit van personen en hun afstamming wordt vergemakkelijkt, het niet onmisbaar is in dier voege dat geen ruimte bestaat voor een praktijk waarbij kinderen die onderdaan zijn van een eerste lidstaat en tevens de nationaliteit van een tweede lidstaat bezitten, een naam kunnen dragen die bestaat uit andere elementen dan die waarin wordt voorzien door het recht van de eerste lidstaat en die trouwens is ingeschreven in een officieel register van de tweede lidstaat. Bovendien staat vast dat, met name wegens de omvang van de migratie binnen de Unie, in een zelfde lidstaat verschillende nationale stelsels van naamgeving naast elkaar bestaan, zodat in het maatschappelijk leven van een lidstaat de afstamming niet noodzakelijkerwijs uitsluitend kan worden beoordeeld aan de hand van het

stelsel dat geldt voor de onderdanen van deze staat. Daar komt bij dat een stelsel waaronder elementen van de naam van beide ouders kunnen worden overgedragen, geen verwarring schept over de afstamming van de kinderen, maar juist de herkenning van deze band met de twee ouders kan vergemakkelijken.

43 Wat de met de betrokken praktijk nagestreefde integratiedoelstelling betreft, volstaat het eraan te herinneren dat, aangezien in de lidstaten diverse stelsels van naamgeving naast elkaar bestaan voor de personen die er verblijven, een praktijk als die welke in het hoofdgeding aan de orde is niet noodzakelijk en zelfs niet geschikt is om de integratie van onderdanen van andere lidstaten in België te bevorderen.

44 De onevenredigheid van de afwijzing door de Belgische autoriteiten van verzoeken als die in het hoofdgeding is des te duidelijker nu, zoals uit punt 12 van dit arrest en de prejudiciële vraag blijkt, de litigieuze praktijk nu reeds uitzonderingen toestaat op de toepassing van de Belgische regeling inzake naamgeving in situaties die weinig verschillen van die waarin de kinderen van verzoeker in het hoofdgeding verkeren.

45 Gelet op deze overwegingen moet op de prejudiciële vraag worden geantwoord dat de artikelen 12 EG en 17 EG aldus moeten worden uitgelegd, dat zij zich ertegen verzetten dat in omstandigheden als die van het hoofdgeding de overheid van een lidstaat weigert een gunstig gevolg te geven aan een verzoek om naamsverandering met betrekking tot minderjarige kinderen die in die staat verblijven en de dubbele nationaliteit, die van die staat en die van een tweede lidstaat, bezitten, wanneer dat verzoek tot doel heeft dat die kinderen de naam kunnen dragen die zij zouden dragen op grond van het recht en de gebruiken van de tweede lidstaat.

Kosten

46 De kosten door de Deense en de Nederlandse regering en de Commissie wegens indiening van hun opmerkingen bij het Hof gemaakt, kunnen niet voor vergoeding in aanmerking komen. Ten aanzien van de partijen in het hoofdgeding is de procedure als een aldaar gerezen incident te beschouwen, zodat de nationale rechterlijke instantie over de kosten heeft te beslissen.

HET HOF VAN JUSTITIE (voltallige zitting),

uitspraak doende op de door de Raad van State bij arrest van 21 december 2001 gestelde vraag, verklaart voor recht:

De artikelen 12 EG en 17 EG moeten aldus worden uitgelegd, dat zij zich ertegen verzetten dat in omstandigheden als die van het hoofdgeding de overheid van een

lidstaat weigert een gunstig gevolg te geven aan een verzoek om naamsverandering met betrekking tot minderjarige kinderen die in die staat verblijven en de dubbele nationaliteit, die van die staat en die van een tweede lidstaat, bezitten, wanneer dat verzoek tot doel heeft dat die kinderen de naam kunnen dragen die zij zouden dragen op grond van het recht en de gebruiken van de tweede lidstaat.

Rodríguez Iglesias Wathelet Schintgen

Timmermans Edward La Pergola

Jann Skouris Macken

Colneric von Bahr

Cunha Rodrigues Rosas

Uitgesproken ter openbare terechtzitting te Luxemburg op 2 oktober 2003.

De griffier

R. Grass

De president

G. C. Rodríguez Iglesias